

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 5, Issue 4, December 2017, p. 996-1009

Received	Reviewed	Published	Doi Number
30.11.2017	18.12.2017	25.12.2017	10.18298/ijlet.2417

The Evaluation of In-Service Training of the Instructors Teaching Turkish for Immigrant Children

Ülkü ÇOBAN SURAL¹ & Türkan GÜLER ARI²

ABSTRACT

Education in our policy of migration is of great importance so that the immigrant children in our country do not become vulnerable and develop themselves. This study is based mainly on the adequacy of language teaching for immigrant children. Teaching Turkish for immigrant children should be different from that for native children. In this context, teachers educating immigrant children should be well educated about second language teaching. From this point of view, the aim of this study is to determine the quality of the in-service trainings received by the teachers who teach Turkish for immigrant children in line with the opinions of the instructors. The sample of this research designed in the qualitative research model consists of 20 lecturers who give orientation education to the teachers who will teach Turkish to Syrian children within the scope of "Promoting Integration of Syrian Children into the Turkish Education System (PCTES)". Semi-structured interview form developed by researchers as data collection tool and content analysis technique were used in analysis of the data. The basic findings obtained from the study show that the planning preparation of the in-service training, the quality of the training, the level of the teachers' attitude toward Turkish teaching for immigrants, and the proficiencies of the teachers at the end of the education were found to be inadequate, while teaching staff giving in-service training have sufficient equipment and experiences to train instructors. It was also found out that the main problems in in-service training arise from the methods and techniques used by the instructors, the period of the education being short and the classrooms being crowded.

Key Words: Migrant Children, Turkish Teaching, In-Service Training, Syrian Migrants.

Göçmen Çocuklara Türkçe Eğitimi Veren Öğretmenlerin Aldıkları Hizmet İçi Eğitimin Değerlendirilmesi

ÖZET

Göçler sonucu ülkemize bulunan göçmen çocuklarının olumsuzluklara açık hale gelmemeleri ve kendilerini geliştirebilmeleri için göçmen politikamızda eğitim, önemli bir alandır. Bu çalışma temelde göçmen çocuklarına verilen dil öğretiminin yeterliğini esas almaktadır. Göçmen çocuklara verilen Türkçe eğitimi, ana dili Türkçe olan bir çocuğunkinden farklı olmalıdır. Bu bağlamda göçmen çocuklarına eğitim veren öğretmenlerin ikinci dil öğretimini konusunda yeterli eğitimi almış olmaları gerekmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı, göçmen çocuklarına Türkçe eğitimi veren öğretmenlerin aldığı hizmet içi eğitimlerin niteliğini öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda tespit etmektir. Nitel araştırma modelinde desenlenen bu araştırmanın örneklemini "Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PCTES)" kapsamında Suriyeli çocuklara Türkçe öğretecek öğretmenlere oryantasyon eğitimi veren 20 öğretim elemanından oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu, verilerin analizinde ise içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen temel bulgular; hizmet içi eğitimin planlama hazırlıklarının, eğitimin niteliğinin, eğitimi alan öğretmenlerin eğitime yönelik tutumlarının ve eğitim sonundaki yeterliklerinin istenilen seviyede olmadığı, fakat hizmet içi eğitimi veren öğretim elemanlarının eğitimi vermek için yeterli donanım ve deneyime sahip olduğu yönündedir. Ayrıca hizmet içi eğitimdeki temel sorunların eğitime ayrılan süreden, kalabalık sınıflardan, istihdamın geçici olmasından, öğretim elemanlarının kullandıkları yöntem ve tekniklerden kaynaklandığı da çalışmanın diğer sonuçlarındandır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen Çocuklar, Türkçe Eğitimi, Hizmet İçi Eğitim, Suriyeli Göçmenler.

¹ Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, ulkusural@gazi.edu.tr.

² Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, turkangulerari@gazi.edu.tr.

1. Giriş

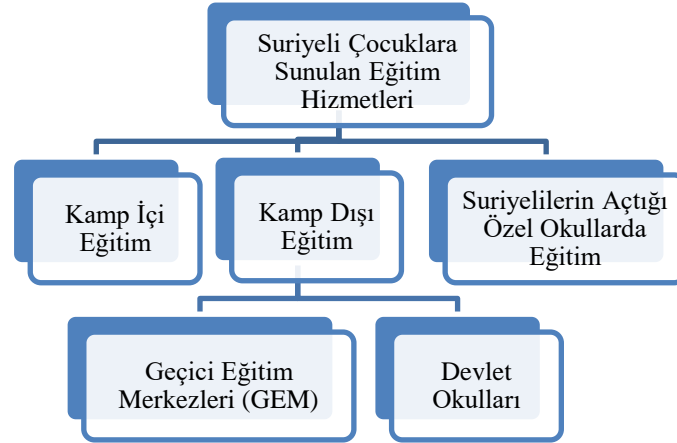
Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sınırlılıkları ve varsayımları ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Suriye’de gerçekleşen iç savaş sonucunda binlerce Suriyeli ülkemize göç etmek zorunda kalmış ve ülkemiz bu göçler sonucu Suriyelilere yönelik bazı sorumluluklar altına girmiştir. Ülkesinden göç etmek zorunda kalan insanlar arasında en çok korunmaya ve desteğe ihtiyaç duyan kesimler çocuklardır. Türkiye, çocukların bu süreçten fazla etkilenmemeleri için öncelikle eğitime yönelik önemli çalışmalar yapmakta ve alt yapı hazırlamaktadır.

Suriyeli çocukların eğitimden mahrum olmaları onları erken evlilik, çocuk işçiliği ve silahlı güçlere dahil olma gibi pek çok olumsuzluğa açık hale getirmekte VE kayıp bir kuşağın oluşmasına sebep olabilmektedir (UNICEF, 2017a). Eğitim almadıkları için kendilerini geliştiremeyen çocuklar, yetişkin bir birey olduklarında Türkiye için bir tehdit oluşturma potansiyeli de taşıyabilmektedirler. Eğitim almaları son derece önemli olan Suriyeli çocukların okuldaki derslerini anlayabilmeleri, yeni arkadaşlıklar kurabilmeleri ve yaşadıkları toplumun bir parçası olabilmeleri için Türkçe öğrenmeleri bir gereklilik haline gelmiştir (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR, 2017).

Tüm bu sebeplerle Türkiye’de Suriyeli çocukların eğitim sistemine dahil olabilmeleri ve Türkçe öğrenebilmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı, 2014 yılında “Yabancılarla Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri” konulu bir genelge yayınlamış ve bu genelde kapsamında Suriyeli çocuklara verilecek eğitimin çerçevesini belirlemiştir (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2014). Bu çerçevede Suriyeli çocuklara sunulan eğitim hizmetleri Şekil 1’de özetlenmiştir.

Şekil 1. Türkiye’de Suriyeli Çocuklara Yönelik Eğitim Hizmetleri (MEB, 2014; Emin, 2016).

Şekil 1’de görüldüğü gibi Türkiye’de Suriyeli çocuklar kamp içinde, kamp dışında ve Suriyelilerin açtığı özel okullarda eğitim alabilmektedirler. Bu çocuklar kamp dışında hem geçici eğitim merkezlerinde hem de devlete bağlı okullarda eğitim alma olanağına sahiptirler (MEB, 2014; Emin, 2016). Bu çalışmanın konusu dahilinde olan geçici eğitim merkezleri hem kamp içinde hem de kamp dışında oluşturulan ve Suriyeli çocuklara ve gençlere Suriye müfredatına göre Arapça eğitim vermek

amacını taşıyan, ilköğretim ve ortaöğretimi kapsayan eğitim merkezleridir. Bu eğitim merkezleri Suriyeli nüfusun yoğun olduğu 23 ilde bulunmaktadır (MEB, 2017).

MEB tarafından yayınlanan “Yabancılara Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri Genelgesi”nde geçici eğitim merkezlerinde Suriyeli çocuklara Türkçe eğitimi vermek üzere Türkçe, Türk dili ve edebiyatı, yabancı dil dersi ve sınıf öğretmenlerinin görevlendirilmesine yönelik ifadeler yer almaktayken bu görevi üstlenecek öğretmen bulmada sorunlar yaşanmaktadır. Çünkü öğretmenler hem Arapça bilmediklerinden hem de yabancılara Türkçe öğretimi konusunda yeterli bilgi ve donanımına sahip olmadıklarından bu konuda çekimser davranmaktadırlar (Emin, 2016).

Bu sorunu çözmek amacıyla MEB tarafından Suriyeli çocukları eğitim sistemimize dahil etmeyi amaçlayan “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi (PCTES)” isimli bir proje başlatılmış, bu proje kapsamında geçici eğitim merkezlerinde görev alacak öğretmen alımları yapılmıştır. Bu öğretmenler de tıpkı eğitim merkezleri gibi geçici süreli eğitim personeli olarak görev yapmakta ve Suriyeli çocuklara Türkçe öğretmek ve yaşadıkları olumsuz olaylardan dolayı ihtiyaç duydukları rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetini vermek amacıyla istihdam edilmektedirler (MEB, 2017). Türkçe, Türk dili ve edebiyatı, yabancı dil dersi ve sınıf öğretmenleri ile rehber öğretmenlerden oluşan ve kendilerine duyulan ihtiyacı karşılayabilmeleri için yeterli donanımına ve uzmanlığa sahip olmaları gereken bu öğretmenlere “MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü” tarafından oryantasyon eğitimleri verilmektedir. Bu eğitimlerin içeriğinde “Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretim yöntemleri, dil öğretim yöntemleri, psiko-sosyal destek, göç ve sosyolojik destek” gibi konular yer almakta (MEB, 2017a) ve eğitimler 2 haftadan daha kısa süre içinde tamamlanmaktadır. Eğitimler çeşitli üniversitelerde görev yapan öğretim elemanlarınca verilmektedir (MEB, 2017b).

Bu noktada ortaya öğretmenlere verilen eğitimlerin yeterliği konusu çıkmaktadır. Gerek Suriyeliler için gerekse ülkemizin geleceği için önem arz eden Suriyelilerin eğitimi ve Türkçe öğrenmeleri konusunda görev alacak öğretmenlere 2 hafta gibi görece kısa sayılabilecek bir sürede gerekli uzmanlığı sağlayacak bilgi ve becerilerin kazandırılması pek mümkün görülmemektedir. Bu durumun değerlendirmesini yapabilecek en yetkin kişiler eğitimi veren öğretim elemanlarıdır. Bu bağlamda bu çalışma Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretecek öğretmenlere oryantasyon eğitimi veren öğretim elemanlarının verdikleri eğitimin niteliği ile ilgili değerlendirmelerini içermektedir. Bu çalışmanın konusu Türkçe öğretimi ile ilgili olduğundan öğretim elemanlarından verilen eğitimin Türkçe öğretimi ile ilgili olan kısımlarını değerlendirmeleri istenmiştir.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı göçmen çocuklarına Türkçe eğitimi veren öğretmenlerin aldığı hizmet içi eğitimlerin niteliğini öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda tespit etmektir. Bu amaca yönelik olarak araştırmanın problem cümlesi şu şekilde tespit edilmiştir:

Göçmen çocuklarına Türkçe eğitimi veren öğretmenlerin aldığı hizmet içi eğitimler yeterli midir?

Bu probleme yönelik daha ayrıntılı sonuçlara ulaşabilmek için aşağıdaki alt problem cümlelerinden yararlanılmıştır.

Öğretim elemanlarının;

- Hizmet içi eğitimin planlama hazırlıklarının yeterliği konusundaki görüşleri nelerdir?
- Bu hizmet içi eğitimi vermek için yeterli donanım ve deneyime sahip olma durumları nelerdir?
- Hizmet içi eğitimin niteliği konusunda görüşleri nelerdir?
- Hizmet içi eğitimi alan öğretmenler (bu eğitime yönelik tutumları ve eğitim sonundaki yeterlikleri) hakkındaki görüşleri nelerdir?
- Hizmet içi eğitimdeki temel sorunlara yönelik görüşleri nelerdir?

1.3. Önem

Suriyeliler için kurulan geçici eğitim merkezleri görevlerini tamamladıktan sonra kapatılacaklardır. Fakat ülkemizde Suriyelilerin yanı sıra daha pek çok ülkeden göç etmiş göçmen çocuklar tarih boyunca olduğu gibi şu anda da mevcuttur ve gelecekte de mevcut olacaktır. Suriyeli çocuklara Türkçe öğretecek öğretmenlere verilen eğitimin değerlendirilmesi sadece Suriyeliler için değil tüm göçmen çocuklar için önem taşımaktadır. Çünkü özellikle yabancılara Türkçe öğretimi konusunda verilen eğitimin değerlendirilmesi gelecekte göçmen çocuklara eğitim verecek öğretmenlere daha üst düzeyde eğitim verilebilmesi için programlar ve politikalar üretilmesinde yetkili kurumlara veri sağlayacak ve yol gösterecektir. Ayrıca araştırma, alanında ilk çalışma olduğundan alana önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu çalışma, hizmet içi eğitimde görev almış 20 öğretim elemanına uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınırlıdır.

2. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama ve veri analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Suriyeli çocuklara Türkçe öğretecek öğretmenlere “Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretim yöntemleri, dil öğretim yöntemleri, psiko-sosyal destek, göç ve sosyolojik destek” gibi konularda verilen oryantasyon eğitiminin eğitimi veren öğretim elemanlarınca değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışma nitel bir çalışma olarak desenlenmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39). Bu çalışmada, ölçülemeyen veriler hakkında yargıda bulunmak ve yorum yapmak için bu model kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi (PICTES) Projesi” kapsamında Suriyeli çocuklara Türkçe öğretecek öğretmenlere oryantasyon eğitimi veren 20 öğretim elemanı oluşturmaktadır.

Öğretim elemanlarına ait bazı kişisel bilgiler Tablo 1’de sunulmaktadır.

Tablo 1.

Katılımcıların cinsiyet, unvan ve hizmet yılı ile ilgili dağılımlar.

Değişkenler	Kategoriler	N	%
Cinsiyet	Kadın	12	60
	Erkek	8	40
	Toplam	20	100
Unvan	Arş. Gör./Okutman	5	25
	Yrd. Doç Dr.	9	45
	Doç. Dr.	4	20
	Prof. Dr.	2	10
	Toplam	20	100
Hizmet Yılı	1-5 yıl	4	20
	6-10 yıl	6	30
	11-15 yıl	7	35
	16-20 yıl	2	10
	21 ve üzeri	1	5
	Toplam	20	100

Tablo 1’de de görüldüğü gibi çalışma grubunun 12’si kadın 8’i ise erkektir. Katılımcı öğretim elemanlarının 5’i (%25) Araştırma Görevlisi veya Okutman, 9’u (%45) Yardımcı Doçent Doktor, 4’ü (%20) Doçent Doktor ve 2’si (%10) ise Profesör Doktor’dur. Katılımcıların 4’ü (% 20) 1 ile 5 yıl arasında, 6’sı (% 30) 6 ile 10 yıl arasında, 7’si (% 35) 11 ile 15 yıl arasında, 2’si (% 10) 16 ile 20 yıl arasında, 1’i (% 5) ise 21 yıl ve üzerinde buldukları üniversiteye hizmet vermişlerdir.

2.3. Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu görüşme formunun geliştirilmesi sırasında uzman incelemesi yöntemi kullanılmış ve forma uzmanlardan alınan görüşler çerçevesinde son şekli verilmiştir. Görüşme formu 9 sorudan oluşmaktadır. Araştırmacılar tarafından, çalışma grubunda yer alan öğretim elemanlarıyla ön görüşme yapılmış, araştırmanın amacı anlatılarak görüşme formu

gösterilmiş, kimlik bilgilerinin gizli kalacağı garantisi verilmiştir. Gönüllülük esasının arandığı belirtilerek, gönüllü olan öğretim elemanlarından randevu alınarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Görüşmeler sırasında, “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi (PICTES) Projesi” kapsamında Suriyeli çocuklara Türkçe öğretecek öğretmenlere oryantasyon eğitimi veren öğretim elemanlarının verdikleri eğitime yönelik değerlendirmeleri ses kayıt cihazı aracılığıyla katılımcıların onayı alınarak kaydedilmiştir. Görüşmelerden sonra kaydedilen veriler, metne dönüştürülmüştür. Daha sonra metinler katılımcılara verilerek, kayıtların yanlışsız ve eksiksiz olduğunun doğrulanması ile verilerin güvenilirliği sağlanmıştır.

Doğası gereği nitel araştırmalarda nicel araştırmalarda olduğu gibi geçerlik ve güvenilirlik kavramları kullanılamamakta, bu kavramlar yerine alternatif kavramlar yer almaktadır. Nitel araştırmalarda, nicel araştırmalardaki “iç geçerlik” kavramı yerine kullanılan inandırıcılık bu çalışmada uzman incelemesi yöntemi ile sağlanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışma konusu hakkında bilgiye sahip uzmanlardan çalışmayı incelemeleri istenmiş ve alınan geri bildirimler doğrultusunda çalışmaya son şekli verilmiştir. Aktarılabirliğin (dış geçerlik) değerlendirilmesinde ayrıntılı betimleme yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla doğrudan alıntılar yapılmış ve okuyuculara kendi sonuçlarına ulaşma ve yorum yapabilme fırsatı sağlanmıştır. Tutarlılığının (iç güvenilirliğinin) değerlendirilmesinde tutarlık incelemesi yöntemi kullanılmış, bu yöntem çerçevesinde araştırmanın verileri araştırma bittikten sonra sonuçlarla tekrar karşılaştırılmış ve tutarlık sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışmanın teyit edilebilirliği (dış güvenilirliği) ise teyit incelemesi yöntemiyle sağlanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışmanın ham verileri saklanmıştır. Gerekliğinde dışarıdan bir uzman ham verileri kullanarak elde ettiği kendi sonuçlarıyla araştırmacıların ulaştığı sonuçları karşılaştıracak ve teyit edebilecektir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz; elde edilen verilerin özetlenerek yorumlandığı, görüşme yapılan kişilerin görüşlerini net bir şekilde yansıtabilmek amacıyla sık sık doğrudan alıntılara yer verilen ve elde edilen sonuçların neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde yorumlandığı analiz tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2000). Betimsel analiz tekniği üç basamakta (verileri azaltma, verileri sunma, sonuç çıkarma ve doğrulama) gerçekleştirilmiştir (Türnüklü, 2000). Verilerin sunumunda, alıntı seçimi için çarpıcılık, açıklayıcılık, çeşitlilik ve uç örnekler ölçütleri dikkate alınmıştır (Ünver, Bümen ve Başbay, 2010).

3. Bulgular

Ülkemize göç eden göçmen çocukların geldikleri ülkelerde yarım kalan eğitimlerine ülkemizde devam edebilmeleri için ihtiyaç duydukları Türkçe eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geçici süreyle istihdam edilen öğretmenler tarafından verilmeden önce bu öğretmenler hizmet içi eğitime tabi tutulmuşlardır. Bu çalışmada hizmet içi eğitim alan öğretmen adaylarının nitelikleri ve aldıkları eğitimlerin yeterli olup olmadığı, hizmet içi eğitim veren öğretim elemanlarının görüşleriyle tespit edilmeye çalışılmıştır.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Hizmet içi eğitimin niteliği ile ilgili görüşlerine başvurduğumuz öğretim elemanlarına oryantasyon eğitiminin planlaması ile ilgili hazırlıkların yeterli olup olmadığı ve varsa eksikliklerin neler olduğu sorulmuştur. Çalışmamıza katılan öğretim elemanlarının çoğunluğu, hizmet içi eğitimin duyuru, düzenleme, eğitim içeriği hakkında bilgilendirme gibi konularda eksikliklerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Bu hazırlıkların yeterli olduğunu düşünen öğretim elemanları olsa da sayıca oldukça azdır. Özellikle eğitimden haberdar edilmeleri, eğitim içeriği hakkında bilgilendirilmeleri hususunda eksikliklerin olduğu birçok öğretim elemanı tarafından ifade edilmiştir. Görüşlerine başvurduğumuz öğretim elemanlarından bazıları şu açıklamalarda bulunmuşlardır;

“...Kesinlikle yeterli değil. Bir gün Milli Eğitim’den biri telefon etti. Bir hafta sonra böyle bir çalışma yapacaklarını ve benim katılıp katılmayacağımı sordu. Ben şu alanlarda ders verebilirim dediğimde “Olur Hocam şu konuda verebilirsiniz.” Dendi ama bu konuda başka ders veren kimse var mı diye sorduğumda altı-yedi kişinin de aynı ana başlıkta ders vereceğini söylediler ama kimin hangi kısmını anlatacağı noktasında hiçbir bilgi vermediler. Bu nedenle son derece yetersiz ve eksiklikleri olan bir program....”

“...Oryantasyon eğitiminin duyuru düzenleme gibi planlamaya yönelik hazırlıkları yeterliydi....”

“...Bu proje ilk başladığımda acele bir organizasyon ile kısa zamanda 3.000 civarı öğretmen adayı seminer eğitimine başladı. Hangi branştan öğretmenler alınmalı, derslere ne kadar süre verilmeli, aday öğretmenlerin hangi dersleri özellikle alması gerekli, bunlar çok boyutlu düşünülmeden hızlı hareket edilerek bir program hazırlanmıştır. Daha sonraki seminerlerde bu eksiklikler giderilerek daha planlı ve düzenli bir eğitim süreci gerçekleştirilmiştir....”

“...Planlama hakkında bilgilendirme proje kapsamı, öğretmen adayı sayısı, verilecek dersin kapsamıyla ilgiliydi. Bu bilgilendirme aslında yeterli değildi. İlk seminer için de diğer seminerler için de detaylı bir bilgilendirme eğitim için seminer oteline gittiğimiz zaman verildi. Koordinatörlerle eğitim hakkında sohbet ederken çoğu bilgiyi edindik. Sınıflarda öğrencilerle diyalog kurduğumuzda detaylı bilgilere ulaşabildik....”

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Hizmet içi eğitimi veren öğretim elemanlarının verilen eğitimin konu alanlarında yeterli bilgi, beceri ve deneyime sahip olma durumlarını tespit etmek amacıyla öğretim elemanlarının görüşleri alınmış ve kendilerinin eğitim alanıyla ilgili deneyimleri sorulmuştur. Verilen cevapların genelinde öğretim elemanları kendilerini hizmet içi eğitimin konu alanı ile ilgili yeterli bilgi, beceri, eğitim ve deneyime sahip olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Öğretim elemanlarının çoğu konunun kendi alanlarıyla ilgili olduğunu, bu alanda çalışmalar ve yayınlar yaptıklarını, üniversitede ya da TÖMER’de ders verdiklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğretim elemanlarından alınan cevaplardan bazıları şu şekildedir;

“...Evet, var. Daha önce TÖMER’de yabancı öğrencilere Türkçe dersleri verdim....”

“...Yüksek lisans tezim farklı tip bir eğitimsel durum içeren benzer bir grupta yapılmıştı. Dolayısıyla alan yazın hakkında bilgim vardı ancak doğrudan Suriyeliler üzerine çalışma yapmadım....”

“...Suriyeli çocuklarla ilgili değil ama dokuz yıllık bir yabancılara Türkçe öğretimi deneyimine sahiptim. Bunun beş yılı TÖMER’de, üç yılı yurt dışında, bir senesi de GATA’daydı. Benim bu konuda tecrübem vardı. Ayrıca öğrencilerime bu konuda hem tez yaptırdım hem de gerek yüksek lisans gerek doktora düzeyinde dersim var. Ek olarak çalışmalarım, yayımlarım da var....”

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Hizmet içi eğitimin niteliğini belirleyebilmek amacıyla öğretim elemanlarına konuyla ilgili değerlendirmeleri sorulmuştur. Çalışmamıza katılan öğretim elemanlarının büyük bir kısmının hizmet içi eğitim alan öğretmen adaylarının sayısının fazla olmasını ve ders salonlarının eğitime uygun olmamasını belirtmeleri uygulanan bu programın hedefe ulaşma ve yeterli verimin alınması noktasında geliştirilmeye muhtaç olduğunu ortaya koymaktadır. Hizmet içi eğitimin niteliğini değerlendirebilmek amacıyla öğretim elemanlarından bazıları görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir.

“...Eğitim süresi yeterli değil. Genelde iki haftalık bir eğitim veriliyor. İlk seminer öğretmenler göreve başlamadan, öğrencilerle karşılaşmadan önce verildi. İki haftalık bir süre idi. Bu süre ilk olması sebebiyle de yeterli değildir. En az bir ay eğitim gereklidir. Teorik bilgiden sonra belki de TÖMER’lerde gözlem ve uygulamaya yönelik de dersler olmalı. İkinci seminer göreve başlayan öğrencileri ile karşılaşan öğretmenlere verildi. Bu süre nispeten yeterli olabilir. Üçüncü seminer, KPSS ile öğretmenlik ataması yapıp ayrılan öğretmenlerin yerine gelecek olan öğretmenlere verilmiştir. Bu eğitim de yetersizdir, ilk seminer de olduğu gibi burada da öğretmen adayı yabancı öğrencilerle tanışmadığı için daha uzun bir eğitime gereksinim vardır. Ayrıca oryantasyon eğitimi sırasında eğitim bilimleri ile ilgili dersler de daha etkili bir eğitim olması amacıyla geniş yer almaktadır. Beceri derslerine biraz daha geniş yer verilebilir. Kısa sürede hedeflenen amaçlara ulaşmak tam anlamıyla mümkün olmayabilir...”

“...Tanıtım amaçlı olarak süre yeterliydi ancak bu konuda eğitim verecek öğretmen adayları bir oryantasyon sürecinden ziyade örgün eğitim sürecinde bu konuda ders almalılar. Bu durumda olan öğrencilerle birebir ders anlatacakları ve staj imkânı sunan dersler alabilirler. Bu konuda lisans düzeyinde seçmeli ders sunulmalıdır...”

“...Kesinlikle yeterli değil. Bu kadar kısa sürede verilen sertifikalarla o öğretmenlerin başarılı olacağını düşünmüyorum ben. İdeal süre noktasında bir süre vermek mümkün değil yani bu alanda çalışacak kişilerin en azından lisans eğitimleri esnasında bu konuyla ilgili birden fazla ders almış olmaları gerekiyor. Çünkü bir dili kendi coğrafyasında anlatmak ayrı bir uzmanlık ister, başka bir coğrafyada öğretmek ayrı bir nokta. İki haftalık bir sürede, cumartesi günü de dahil olmak üzere, sabahtan akşama kadar süren bir programın kesinlikle faydalı olduğunu düşünmüyorum. Suriyelilerin Türkçe öğrenmesi ile ilgili çok ciddi bir ihtiyaç var. TÖMER ile bu ihtiyacın giderilmesi mümkün değil. Bunun için de Milli Eğitim Bakanlığı bir şekilde kurslar açarak bu kişileri çok hızlı bir şekilde Türkiye’deki eğitim ya da iş hayatlarına adapte etmeye çalışıyor. Böyle bir amacı var. Ama bu amaç doğrultusunda hazırlanan program amaca ulaşmada son derece yetersiz...”

3.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Hizmet içi eğitimi alan öğretmenlerin bu eğitime yönelik tutumlarını ve eğitim sonundaki yeterliklerini belirleyebilmek amacıyla öğretim elemanlarına konu hakkındaki düşünceleri sorulmuş ve verilen cevaplardan elde edilen bulgular incelendiğinde, öğretim elemanları genellikle öğretmen adaylarının eğitime yönelik olumsuz tutumlara sahip olduğunu ve bunun sebebinin de yabancılara Türkçe öğretimi alanında yetersiz donanıma sahip olmalarından ve bu işi geçici olarak görmelerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları arasında kendini Türkçe öğretimi noktasında yeterli gören ve verilen eğitimin gereksiz olduğunu düşünen, bu nedenle eğitime isteksiz olarak katılan bir kısım da vardır. Fakat öğretim elemanlarından alınan görüşlere göre bu öğretmenler ana dili olarak Türkçe öğretimi konusunda bir kısım donanıma sahip olabilirler fakat yabancılara Türkçe öğretimi konusunda oldukça bilgisiz ve deneyimsizdirler. Ayrıca eğitime ayrılan sürenin ve ortamın yetersiz olması da öğretmen adaylarının hizmet içi eğitime karşı tutumunu olumsuz etkilemektedir.

Alınan hizmet içi eğitim sonrasında öğretmen adalarının yeterli donanuma ulaşabilmeleri noktasında ise öğretim elemanları çoğunlukla olumsuz görüş bildirmişler ve bu eğitim sonrasında yeterli donanuma sahip olmanın oldukça güç olduğunu ifade etmişlerdir.

Hizmet içi eğitimi alan öğretmenlerin bu eğitime yönelik tutumları ve eğitim sonundaki yeterliklerini belirleyebilmek amacıyla öğretim elemanlarından konu ile ilgili alınan görüşlerden bazıları aşağıdaki gibidir.

"...Birçoğu bir eğitime tutulmanın gereksiz olduğunu düşünüyor. Özellikle ilk seminerdeki sınıf öğretmenleri zaten kendilerinin ana dili Türkçe eğitimi konusunda yeterli olduklarını, bu alanda da çok başarılı olacaklarını düşünüyorlardı. Yabancılara Türkçe öğretimi alanının ana dili öğretiminden farkını ayırt edebilecek farkındalıkta değillerdi. Sonraki seminerlerde bu tutum biraz daha değişti. Eğitimlerin genelde teorik ders olarak verilmesinden dolayı rahatsızlıklarını dile getiriyorlar genelde. Ayrıca alınan bu kısa süreli eğitimler sonucunda belirli bir donanımla sahaya çıktıklarını düşünmüyorum. Sınıfa girip öğrenci ile karşılaşmış birkaç ay ders yaptıktan sonra ancak alanda yeterliliğe ulaşabilirler...."

"...Öğretmenlerin temelde düşündükleri konu iş garantisiydi. Birçok öğretmen, birkaç yıl sonra işten atılır mıyım, endişesini taşıyordu. Bu nedenle birçoğu bu işi geçici bir iş olarak görüyor. Dolayısıyla tecrübe kazanıp hedef kitlesine alışan öğretmenler, branşlarına normal atama hakkı kazanır kazanmaz istifa edecektir. Sonra, tekrar tecrübesiz öğretmenin istihdamı ile süreç baştan başlayacaktır. Benim eğitimime girdiği kitle sınıf öğretmenleriydi. Bu öğretmenler Ortak Başvuru Metni konusunda bilgisizdi. Aynı zamanda iki dillilik konusunda da bilgileri olmadığı için birçok hususu ancak süreç içerisinde öğrenebilirler. Bu bakımdan Türkçe öğretmenliği mezunu adayların seçilmesinin daha avantajlı olduğu düşünülebilir...."

"...Bir kısmı öğrenmeye hiç açık değil. Ben bu işi zaten biliyorum ayrıca böyle bir kursa ne gerek var diye düşünüyorlar. Bir kısmı oldukça hevesli fakat çok kalabalık sınıflarda bu eğitimle ilgili çok da verim alamadıkları kanaatindedir. Hocalardan kaynaklanan sorunların olduğunu da düşünüyorum. Öğretmen adayları kursun çok başarılı olmadığını düşündükleri için pek ders dinlemediklerini gördüm. Dört yıllık lisans eğitimi sonrasında bile bazı öğretmen adayları ana dili olarak Türkçe öğretip öğretmedikleri noktasında biz bir sınav yapıyoruz ve bu sınavdan başarılı olanları öğretmen yapıyoruz. Ya da yabancılara Türkçe öğretiminde ders verecek olanları TÖMER'lere alırken de bir sınav yapıyoruz. Bu oryantasyon sonunda da bir sınav var ama bu sınavın sonuçları açıklanmıyor. Yani kaç puan üzeri alırlarsa kamplarda ders verebilirler ya da kaç puan altında kalırlarsa ders veremezler konusunda bir puan yok. Genel olarak gözlemlediğim kadarıyla derse katılan herkes kamplarda görevlendiriliyor. Böyle olunca bunların çok başarılı olabileceklerine inanmıyorum. Çünkü dört yıllık lisansın sonunda bile bir sınav yapılıyorsa bu kamp sonrasında da ciddi bir sınav yapılmalı ve bu sınavdan başarılı olanlar görevlendirilmeli. Şu anki durumda dört temel beceriyi geliştirecek bir kapasitede olduklarını zannetmiyorum...."

3.5. Alt Probleme İlişkin Bulgular

Yabancılara Türkçe Eğitimi adı altında Suriyeli göçmen öğrencilere verilecek dersler için istihdam edilen öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin kazandırılması amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen hizmet içi eğitim programlarındaki sorunların tespit edilebilmesi için öğretim elemanlarına konuyla ilgili görüşleri sorulmuştur.

Öğretim elemanlarından alınan bilgiler ışığında, eğitime ayrılan sürenin kısa olması ve sınıfların çok kalabalık olmasının verimi azalttığı; öğretmen adaylarının geçici olarak istihdam edilmelerinin onlarda bir gelecek kaygısı oluşturduğu ve bu durumun da psikolojik olarak onları yıpratıldığı bu nedenle derslere isteksiz olarak katılmalarına sebep olduğu ve bu alanda istihdam edilen öğretmenlerin alan seçimlerinin amaca uygun olmadığı gibi hususlar bu hizmet içi eğitimin temel sorunları arasında yer almaktadır.

Öğretim elemanları tarafından tespit edilen sorunlardan bazıları şu şekildedir;

“...Suriyeli öğrenci kitlesi sosyal durumları itibarı ile literatürde iki dilli (bilingual) olarak geçmektedir. Sınıf, Arapça, rehberlik ve Türkçe öğretmenlerinin eş zamanlı olarak istihdam edildiği bir sistemde de iki dilliliğin (bilingualism) desteklenmeye çalışıldığı düşünülmektedir. Ancak eğitimde temel bakış açısı, bu öğrenciler yabancı olduklarından dolayı, yabancılara Türkçe öğretimi çerçevesinde eğitimin tasarlanması şeklindedir. Ders programları, verilecek eğitimin içeriği, öğretmenlerin eğitimi vb. konular iki dillilik literatürüne göre düzenlenmelidir...”

“...Kursiyerler geçici öğretmen statüsü ile göreve başlayacakları için geleceğe yönelik bir kaygıyla eğitime geliyorlar. Kafalarında birçok soru işareti var, bu proje bittikten sonra akıbetleri ne olacak, maddi kaygı, imzalanan senet sürekli tedirgin eden unsurlar. Bunları derslere de yansıtıyorlar, eğitimcilerin bu konularda bilgisi olmamasına rağmen bu konularla ilgili sorular sormaya çalışıyorlar...”

“...Öncelikle programda ders veren hocalar meselesi var. Milli Eğitim Bakanlığı hocaları nasıl seçiyor bilmiyorum. Fakat bu alanda deneyimi olsun ya da olmasın pek çok kişinin ders verdiğini gördüm. Sadece deneyim de yeterli değil. Hem deneyime sahip hem akademik çalışma yapan kişilerin bu programda ders vermesi lazım. İkincisi oradaki organizasyonla ilgili. Yüz-yüz elli kişilik sınıflarda bu kadar hızlı bir eğitimin yabancı dil olarak Türkçe'nin öğretimi konusunda başarılı olduğunu hiç düşünmüyorum. Ve tabii ki ders saatleri ile ilgili bir sorun var. Ayrıca bu oryantasyon eğitimindeki katılımcılarla da ilgili bir sorun var. Katılımcılar bu işe daha çok işsiz kaldıkları için yönelmişler. Bu işin geçici olduğunu düşünüyorlar ve bu düşünce ile de bir kaygıları var o nedenle de aslında bu konuda çok hevesli olmadıklarını düşünüyorum...”

4. Tartışma

Hizmet içi eğitimin duyuru, düzenleme, eğitim içeriği hakkında bilgilendirme gibi aşamalarına yönelik olarak öğretim elemanları çeşitli eksikliklerinin olduğunu ve yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Peker'e (2010) göre hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin kabiliyetleri hakkında eğitimcilerin bilgi sahibi olması, öğretmenlerin birbirleriyle tanışmaları ve kaynaşmaları için uygun bir ortam sağlanması, öğretmenlerin eğitim almadan önce yapacakları işe hazırlıklı olmaları hizmet içi eğitimden beklenen hedefler açısından büyük önem taşımaktadır. Can vd. (1998) ise, hizmet içi eğitim gereksinimlerinin özellikle hizmet içi eğitim programı hazırlanmadan önce belirlenmesi gerektiğini ve bu gereksinimlerin işin yerine getirilmesinde, bilgi, beceri, tutum ve davranış bakımından duyulan eksiklik ya da gereklilikler olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Bir eğitim sonunda öğrencilerin istenen başarıya ulaşabilmesi nitelikli bir öğretim ile mümkündür. Nitelikli bir öğretim ise ancak nitelikli öğretmenlerle yapılabilir (Seferoğlu, 2004). Bu hizmet içi eğitimin istenilen sonuçların elde edilmesine katkı sunabilmesi, sadece bilgili değil eğitimin konusu ile ilgili alanlarda bilgiye sahip öğreticiler tarafından sunulmasına bağlıdır. Bu çalışmanın katılımcıları olan öğretim elemanlarının konu ile ilgili öz yeterlikleri hakkındaki görüşleri incelendiğinde öğretim

elemanları kendilerini hizmet içi eğitimin konu alanı ile ilgili yeterli bilgi, beceri, eğitim ve deneyime sahip olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda yeterli öğretim elemanlarının yeterli donanımına sahip olmaları eğitimin amacına ulaşabilmesi hususunda önemli ve değerlidir.

Çalışmaya katılan öğretim elemanlarının büyük bir kısmı hizmet içi eğitim alan öğretmen adaylarının sayısının fazla olması ve ders salonlarının eğitime uygun olmamasını ileri sürmeleri uygulanan bu programın hedefe ulaşma ve yeterli verimin alınması noktasında geliştirilmeye muhtaç olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca öğretim elemanları gözlem ve uygulamaya yönelik derslerin de olması gerektiği konusunda görüş birliğindedirler. Bu yönüyle mevcut eğitimin yeterli olmadığı belirtilmiştir. Kayalar'a (2016a) göre, verilecek olan eğitimin türüne göre eğitim ortamlarının amaca uygun olması son derece önemlidir. Dil eğitimi görsel-işitsel araç ve gereçler gerektirdiğinden, öğretim materyalleri, dil öğretme becerileri kazandırmada sınıfın fiziki durumu ve dersliklerde ders alanların sayısı bu tür programların başarılı olmasında en önemli etkenlerdir. Bu bilgiler dikkate alındığında, verilen eğitimle ilgili belirtilen hususların tekrar gözden geçirilmesi önem arz etmektedir.

Dellal ve Kara'ya (2010) göre, yabancı dil derslerinin diğer derslerden farklı olması, öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının drama teknikleri konusunda donanımlı olması, beyin temelli öğrenme, görsel, işitsel ve kinestetik öğrenme stratejilerinin bilincini taşıması gerekmektedir. Kayalar'a (2016b) göre de, öğretmenlerin meslekte yeni olmaları anadili olarak Türkçe öğretimi ile yabancılarla Türkçe öğretimi arasındaki son derece önemli farkın bilincinde olmamaları, dil öğretiminde kullanılan drama tekniği, sözcük kazandırma çalışmaları, seslendirme ve alfabe farklılığından kaynaklanan okuma ve yazma becerilerini geliştirme teknikleri konusunda yetersiz bilgiye sahip olmaları kendilerine verilen bu göreve karşı olumsuz ve yanlış tutumlar benimsemelerine yol açmaktadır. Çalışmanın bulguları incelendiğinde, öğretim elemanları genellikle öğretmen adaylarının eğitime yönelik olumsuz tutumlara sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Büyük bir kısmının kendini yetersiz görmesinden, bir kısmının ise bunun tam tersi olarak kendini oldukça yeterli görmesinden ve işin geçici olmasının verdiği gelecek kaygısından kaynaklanan eğitime karşı isteksizlik, eğitime ayrılan süre ve ortamın da uygun olmamasıyla birleşince verimsiz ve yetersiz bir eğitim baş göstermektedir. Eğitim sonrasında öğretmen adaylarının yeterli donanıma ulaşabilmeleri noktasında ise öğretim elemanları yine çoğunlukla olumsuz görüş bildirmişlerdir. Fakat Tüm ve Mavaşoğlu (2010) bir çalışmalarında, yabancılarla Türkçe öğreten bir öğretmenin sahip olması gereken yeterliliklerin oldukça fazla olduğunu belirtmişlerdir. Bu alanda yapılmış diğer çalışmalarda da ifade edildiği üzere, yabancılarla Türkçe öğretecek olan bir öğretmen farklı dil ailelerinden gelen dillerin özelliklerini bilmeli, dil öğretiminde dil zekasını, kültürün önemini, kültürlerarası etkileşimi, seslendirme bilgisini, fonetik, semantik ve lengüistik gibi konuları ve dil öğretim yöntemlerini iyi bilmeli, başlangıç seviyesindeki öğrencilerle iletişim kurabilecek kadar ara dile hâkim olmalı, Türkçenin inceliklerini iyi bilmelidir. Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin belirtilen bu donanımlara sahip olamamaları derse girdiklerinde hem öğrencilere verdikleri eğitime hem de kendilerini yetersiz hissetme duygusu ile motivasyonlarını kaybetmelerine sebep olabilir.

Dursun ve Karagün'e (2012) göre, mesleğe yeni başlayan öğretmenlerde ben-merkezli kaygı, görev-merkezli kaygı ve öğrenci-merkezli kaygı olmak üzere üç türlü kaygı gelişmektedir Ben-merkezli kaygıda öğretmenlik mesleğini başarı ile sürdürüp sürdüremeyeceği, öğrenci-merkezli kaygıda öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal gereksinimlerini karşılayıp karşılayamayacağı, görev-merkezli kaygıda ise yeni öğretim yöntemlerini kullanıp kullanamayacağı ve tecrübesi olmadığı,

kültürünü, dilini, sosyal yapısını bilmediği bir gruba karşı başarılı olup olamayacağı kaygısı hâkimdir. Çalışmamıza katılan öğretmenlerin ifadelerinden, genel olarak kabul edilen bu üç kaygının dışında, görevlendirilen öğretmenlerin kadrolarının daimi statüde olmamaları, geçici olarak görevlendirildikleri ve bir takım özlük haklarından mahrum olmalarından kaynaklanan gelecek kaygıları olduğu anlaşılmaktadır. Hizmet içi eğitim programına katılan ve mesleğe yeni başlayacak olan bu öğretmenlerin yaşadıkları belirsizlik ve gelecek kaygıları aynı zamanda motivasyon kaybı yaşamalarına ve mesleklerinde başarısız olmalarına yol açmaktadır.

Her seviyedeki eğitimin amacı, yeterlilik ve kaliteye ulaşmak olduğuna göre hizmet içi eğitimlerinde amacı eğitim verdiği adayların hedeflenen yeterliğe ve kaliteye ulaşmalarını sağlamaktır. Bu da ancak çok etkili ve verimli bir eğitim sürecinden geçmeleriyle sağlanabilir. Verilecek derslerin içeriği kadar, bu içeriğin kazanımını etkin kılacak yeterli ve doğru bir eğitim süresi belirlenmelidir. Verilecek eğitimin içeriği oluşturulurken, ders alan kişilere varılacak hedefe göre ders çeşitliliği oluşturulmalı, aksi takdirde hizmet içi eğitimlerin verimliliği sağlanamamaktadır. Öğretim elemanlarından alınan bilgiler ışığında, eğitime ayrılan sürenin kısa olması ve sınıfların çok kalabalık olmasının verimi azalttığı; öğretmen adaylarının geçici olarak istihdam edilmelerinin onlarda bir gelecek kaygısı oluşturduğu ve bu durumun da psikolojik olarak onları yıpratdığı bu nedenle derslere isteksiz olarak katılmalarına sebep olduğu ve bu alanda istihdam edilen öğretmenlerin alan seçimlerinin amaca uygun olmadığı gibi hususlar bu hizmet içi eğitimin temel sorunları arasında yer almaktadır. Öğretim elemanlarından bir kısmı eğitim veren diğer öğretim elemanlarının kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerinin de uygun olmadığını ve sorun teşkil ettiğini ifade etmişlerdir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada "Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi (PICTES) Projesi" kapsamında Suriyeli çocuklara Türkçe öğretecek öğretmenlere oryantasyon eğitimi veren öğretim elemanlarının eğitime yönelik görüşleri alınmıştır. Çalışmadan elde edilen temel bulguları, hizmet içi eğitimin planlama hazırlıklarının, eğitimin niteliğinin, eğitimi alan öğretmenlerin eğitime yönelik tutumlarının ve eğitim sonundaki yeterliklerinin istenilen seviyede olmadığı, fakat hizmet içi eğitimi veren öğretim elemanlarının eğitimi vermek için yeterli donanım ve deneyime sahip olduğu yönündedir. Ayrıca hizmet içi eğitimdeki temel sorunların eğitime ayrılan süreden, kalabalık sınıflardan, istihdamın geçici olmasından, öğretim elemanlarının kullandıkları yöntem ve tekniklerden kaynaklandığı da çalışmanın diğer sonuçlarındandır.

Bu çalışmanın bulguları doğrultusundaki öneriler ise şu şekildedir:

1. Proje kapsamında öğretmen adaylarına verilen eğitimler süre bakımından uzatılarak en az altı aylık bir zaman dilimine yayılmalı ya da seçilen öğretmenlik alanlarının lisans düzeyindeki derslerine yabancılar Türkçe öğretimi dersi konularak birkaç dönem boyunca bu ders okutulmalıdır.
2. Eğitimlerde gözleme ve uygulamaya dayalı bir yöntem tercih edilmelidir. Gerekirse bu öğretmenlere göçmen çocuklara eğitim verilen okullarda staj yaptırılmalıdır.
3. Kamplarda görev alacak öğretmenlerin istihdam süresi uzatılmalı ve gelecek kaygılarının azaltılması sağlanmalıdır.

4. Suriyeli çocukların eğitimleri ile ilgili olarak yapılan bu proje kapsamında öğretmenlere verilen eğitim diğer ülkelerden gelen göçmen çocukların öğretmenlerine de verilmeli bu konuda izlenen politikalarda bir birlik sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Can, H., Ahmet, A. ve Kavuncubaşı, Ş. (1998), *Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi*, Siyasal Kitapevi, Ankara.
- Dellal, N. A. ve Kara, Z. (2010). Yabancı dil öğretmeni adaylarının ve öğretmenlerin "drama teknikleri" konusunda farkındalık düzeyleri. *Dil Dergisi*, Sayı: 149, Temmuz-Ağustos-Eylül 2010.
- Dursun, S. ve Karagün, E. (2012). Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2012, 24: 93 - 112
- Emin, M. N. (2016). Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi: Temel Eğitim Politikaları. *Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Analiz Dergisi*. 153.
- Eryılmaz, B. (2016), *Kamu Yönetimi*, Umuttepe Yayınevi, İstanbul.
- Gül, H., (2000), "Türkiye'de Kamu Yönetiminde Hizmet İçi Eğitim", *Dokuz Eylül Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 2, Sayı 3, İzmir.
- Kayalar, F. (2016-a). Cross-cultural Comparison of Teachers' Views upon Integration and Use of Technology in Classroom. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology* – April 2016, volume 15, issue 2.
- Kayalar, F. (2016-b). Comparison of the Views of Novice and Veteran Teachers over Classroom Management. *Int. J. Adv. Multidiscip. Res.* 3(2): 21-29.USA
- MEB (2014). Yabancılarla Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri Hakkında Genelge (2014/21). http://www.ilkgedik.net/uploads/dokuman/2014-21%20say_1__%20genelge.pdf sayfasından erişilmiştir.
- MEB (2017). Geçici Süreli Öğretici ve Rehberlik Danışman Alımına İlişkin Duyuru. <https://hbogm.meb.gov.tr/www/gecici-sureli-ogretici-ve-rehberlik-danisman-alimina-iliskin-duyuru/icerik/602#> sayfasından erişilmiştir.
- MEB (2017a). Oryantasyon eğitimi başladı. <http://pictes.meb.gov.tr/www/oryantasyon-egitimi-basladi/icerik/58> sayfasından erişilmiştir.
- MEB (2017b). Türkçe Öğreticileri ve Rehberlik Danışmanlarına Yönelik Oryantasyon Eğitimi. <http://pictes.meb.gov.tr/www/turkce-ogreticileri-ve-rehberlik-danismanlarına-yonelik-oryantasyon-egitimi/icerik/69> sayfasından erişilmiştir.
- Peker, K. (2010). Kamu kurum ve kuruluşlarında hizmet içi eğitim ve yöntemleri. *Mevzuat Dergisi*, Yıl: 13, Sayı: 156, Aralık 2010

- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen Yeterlilikleri ve Mesleki Gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 58, 40-45.
- Tüm, G. ve Mavaşoğlu, M. (2010). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Çukurova Üniversitesinin Uygulamaları, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%20DILI/mustafa_mavasoglu_guldem_tum_turkceni_n_tabanci_dil_ogretimi_cukurova.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitim Bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24, 543-559
- UNHCR (2017). Türkiye'deki Suriyeli Mülteciler. [http://www.unhcr.org/turkey/uploads/root/faq_for_syrians_\(turkish\)_02032017.pdf](http://www.unhcr.org/turkey/uploads/root/faq_for_syrians_(turkish)_02032017.pdf) sayfasından erişilmiştir.
- UNICEF (2017). Türkiye'de 'Kayıp bir Kuşak' oluşmasını önlemek. http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/Children%20of%20Syria_01.2007_TR.pdf sayfasından erişilmiştir.
- UNICEF (2017a). Kaynak eksiklikleri çatışma ve afet bölgelerindeki çocukların eğitimlerini tehdit ediyor. http://www.unicefturk.org/yazi/2017_G20 sayfasından erişilmiştir.
- Ünver, G., Bümen, N. T. ve Başbay, M. (2010). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Derslerine Öğretim Elemanı Bakışı: Ege Üniversitesi Örneği. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 155 (35), 63-77.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2000). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.